

“EFFATHA, GA OPEN” ***(Jes. 35, 4-7a en Mc.7, 31-37)***

Volgende zondag horen wij in de eucharistieviering het verhaal van de genezing van de doofstomme.

Slecht horen vermindert de kwaliteit van leven. Naarmate mensen wat ouder worden en zelf moeilijkheden krijgen met het gehoor, kunnen zij ook beter aanvoelen wat het voor een mens eigenlijk betekent om doof te zijn. Zo is het bijzonder vervelend en ontmoedigend om in een gesprek telkens weer te moeten vragen: “Wablief? Sorry, ik heb u niet verstaan.” Sommigen onder hen geven het op, en doen er het zwijgen toe. Anderen houden zich afzijdig in het gesprek, of zeggen misschien “ja”, maar in hun ogen lees je dat ze niet mee zijn. Het echte gesprek gaat aan hen, geheel of gedeeltelijk, voorbij.

Verdriet en isolement

Hoe groter de gehoorstoornis, hoe minder men met andere mensen kan “meedoen”. Echt doof zijn betekent tenslotte: niet kunnen communiceren. Dat kan leiden tot een gevoel van isolement, van “er niet bij horen”, van “buiten de gemeenschap staan”. Geen gewone of diepe gesprekken, geen radio, geen gekwetter van de vogels, geen muziek. Denk maar aan Beethoven die een aantal van zijn composities zelf nooit heeft gehoord, ook als hij ze zelf dirigeerde of speelde. Dat moet een zeer diepe pijn zijn geweest, een pijn die je kunt horen in sommige van zijn muziekstukken. Maar de pijn van de doofheid wordt maar volledig ervaren door mensen die doof geboren zijn. Want zij kunnen zich ook niet uitdrukken in de gewone taal die iedereen van ons eigen is. Een taal kan men maar leren spreken als men ze eerst kan horen spreken.

De profeet Jesaja in het Oude testament wist het reeds: mensen zijn te belangrijk, en het is niet goed dat zij vol pijn en verdriet om hun doofheid aan de rand van de samenleving leven. Hij had al voorspeld dat in de tijd van de vervulling de oren van de doven geopend zouden worden, en dat de tong van de stomme zou jubelen. En daarmee bedoelde hij eigenlijk het volk van Israël, dat echt open zou komen voor Gods woord.

Jezus herstelt het contact

Met het verhaal over de genezing van de doofstomme wil de evangelist aantonen dat met Jezus de tijd van de vervulling is aangebroken. Daarom plaatst de evangelist een doofstomme voor Jezus. Die neemt de man apart, op een afstand van de menigte. Ver van al het geroezemoes en die klanken waarvan de betekenis hem ontgaat. Jezus, alleen met de doofstomme mens in zijn eigen, veilige, aparte wereldje, dat echter ook een wereld is van isolement en verdriet. Dan spreekt Hij de taal die deze mens kan verstaan. Hij steekt zijn vingers in zijn oren, alsof Hij naar een doorgang tast voor de klanken van deze wereld: “Luister naar Mij, Ik zal je de oren openen”. Hij raakt de tong van de doofstomme met speeksel aan: “Ik zal je tong weer soepel maken, want Ik wil jouw woorden van blijdschap horen.”

En dan kijkt Jezus naar de hemel en zucht: “God geve dat deze man kan horen en spreken. Dat hij de openheid vindt naar andere mensen toe. Dat hij los komt uit zijn troosteloze wereldje. Dat hij zijn hart opent voor het verlossende Woord. Dat hij ook zijn angst voor harde en kwetsende woorden van andere mensen overwint.” Het is alsof de hele schepping zucht, en Jezus zucht mee. En dan zegt Hij: “Effatha, ga open”. En het Evangelie zegt dat het “Effatha” zijn uitwerking niet miste: de doofstomme mens hoorde terstond en sprak normaal.

Wie is die doofstomme eigenlijk?

Het valt op dat de evangelist de naam van de doofstomme niet noemt. Dat kan best zijn omdat het verhaal (ook) over onszelf gaat. Misschien moeten ook wij gered worden uit het knellende isolement waarin wij gevangen zijn. Zodat wij echt open kunnen komen voor het bevrijdende woord, zodat het telkens weer nieuw en fris klinkt, en zodat wij er volmondig en dankbaar “ja” op kunnen zeggen.

Niet minder geldt het “Effatha” voor heel de mensheid, zeker ook in onze Westerse gesecculariseerde wereld. Het heersende culturele klimaat is voor vele mensen een verschrikkelijke oorverstopping. Het maakt hen doof voor de Christelijke boodschap. En zij kunnen dan ook niet de lof van God zingen. Het cultuurklimaat maakt het hen onmogelijk om de verfrissing en de vreugde van de boodschap te ervaren.

Moge het “Effatha” iedereen bereiken. Moge ook ons eigen Christen-zijn een “Effatha” worden dat bij anderen de harten openbreekt, de oren opent en stem geeft aan een blij loflied.

(Frans Van Looveren)